

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac
numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR :
Mestugean, Victor Eftimiu, Corneliu Moldovanu, I. C. Aslan, Leontin
Iliescu, Victor Anestin, Ludovic Daus, Conu Leonida,
etc., etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
—BANI 20—

LA MULȚI ANI!

SENIORUL DIN HALLEBORG

NOVELA DE ALFRED VON HEDENSTYERNA

Tradusă cu autorizația autorului de H. HEINECKE

— Urmare —

— Oare legea asta este inexorabilă? Nu mai îngăduise, ertarea, cănta?

— Pentru acei cari nu știu ce fac, da, nădăduesc, dar noi, Gosta, dar noi știam bine ce făceam?

Mama Ameliei, care până aci fusese aliata lui credincioasă, acum nu-l putea erita!

Gosta, singur în odaia lui, pradă dureroasele reflecțiuni cari provocase în el reproșurile d-nei se simțea incapabil de a sta locului; îi trebuia neapărat o chestuie mare de vreo mișcare careare, pentru a-și risipi gândurile care-l copleșeau. Puse prin armare să-l iuhame caif la trăsura de vânătoare, și deși era Duminecă, se duse în oraș, pentru a se învoi cu arhitectul asupra modului de a repara casa din Lindenas care era într'un hal de plâns.

Acastă întreprindere, da în adevăr de cugelat; vara era pe sfârșit, și nu se putea dărâma depozitele cari aveau nevoie de reparație mare de sus și până jos, înainte de a se ridica ceva leninurie provizorie. Cât despre castel, fiindcă avea haine solide, și era destul de întins ca familia Silverspint să aibă destulă încăpere, până ce repara o parte, îi era foarte posibil a începe reparația prin scrii. Halleborg-ul posedă o cherestegie cu provizie îndestulătoare de lemn anume pentru construcții, așa că, nu avea de cât să înceapă a doua zi chiar a aduce materialul necesar și a întreprinde lucrările cât mai curând.

La întoarcere, baronul află că d-na Silverspint și fiica sa plecase în Lindenas și că soția lui se odihnea. Lui masa singur în grădă, și când aceea se puse să scrie o scrisoare unui prieten vechiu, licentiat în drept, pentru că ruga să-i trimită un tânăr deun de interes, care ar fi fost obligat să-și întoarcă studiile din lipsă de mijloci. Se legă el a-i plăti trei sute de rikdaler, monedă suedeză, cu rikdaler făcând 20 de franci aproape, dacă se învoi a părăsi Universitatea pentru un an și a se instala la Lindenas pentru a se însăcina cu instrucția unor frați și surori ai nevestei.

Așa trecu ziua, și când se hotărâ a se culca, Gosta simți mai puțin remușcare și disperare cum simțise după întrevorbirea lui cu soacră-sa.

La începutul săptămânii fu foarte ocupat. De oarece, acum Halleborg-ul era al lui, putea să-și consacre toată activitatea sa, fără nici un gând ascuns, că nu lucra de cât pentru un altul. Se arătă foarte spiritos și amuzos, vorbi cu multă pretenție lucrătorilor lui și ascultă lungie destăinări ale lui Swensson, care era mișcat până în suflet de acest procedeu.

Amelia sezu în pat patru zile, așteptând cu grijă, ca suferințele ei de boală să rămână; în adevăr, îi fu rău, dar la intervale mai departate, și mai puțin grele. Liniștea de care se bucura îi făcea mult bine, precum și regimul puținat la care o supunea d-ra Ulia.

D-na Kerstin și d-ra Ulia o îngrijeau cu multă afecțiune, acordându-i la orice moment, câte un pahar de vin bun, prăjituri și silindându-se a o distra. Atunci de asta, îi spusesse mama ei că o clauză specială a contractului, era cu privire la Lindenas, clauză care desăcina, în viitor pe părinții ei cu desăvârșire de toate grijile pecuniare, cari fusesse lotul lor atâția ani.

A doua zi, Amelia se simți destul de voinică ca să ceară singură să se scoale și să stea

trei ore pe un fotoliu lângă fereastră. Na, în fond, dorea să și mănânce cu soțorul ei, dar nu știa dacă aceasta i-ar face plăcere lui.

Se prea putea, gândea ea, ca lui să nu-i placă tovarășia ei, căci era așa de prăpădită, și cu o înfățișare foarte puțin atrăgătoare.

Apoi se revoltă. Nu era oare soția baronului, stăpâna Halleborg-ului? Atâta drept avea, ca să ia masa împreună cu soțul ei. Azi chiar, avea de gând să mănânce cu el, numai pentru a arăta că asta era crezul ei, și că putea să facă așa ori când avea să găsească ea de cuviință. Dacă lui Gosta îi va displice, nu-l va mâni mai mult, și va împărtași masa lui din departare; astăzi însă avea ferma hotărâre să ia prânzul cu el, și în consecință zise Uliei așa:

— Pune oasă tacâmuri azi, și nu uita să pui la masă și doctoria pe care o iau de obicei!

Când Gosta intra în sufragerie ea se sprijinea de spatele scaunului ei, care era așezat în fața scaunului lui. Ochii ei scrutau cu grijă, fața soțului ei care îi făcu plăcere. O licărire de satisfacție, luminase fiziologia lui Gosta, care se apropia repede pentru a o ajuta să se așeze. Era chiar pe cale de a-i arăta o plăcere vie, dar se opri, tenându-se ca ea să nu vadă în acea pornire a lui, un act de ipocrizie. Se mulțumi numai a-i zice:

— Ce drăguț din partea d-tale draga mea prietenă că te simți mai bine și sunt încântat. Ea se miră, văzând că prezența ei părea că în adevăr face plăcere soțului ei.

Bine înțeles, recunosc că interesul pe care îl arăta, era numai către o biată nenorocită bolnavă; dar totuși nu-i scăpă, că era ceva mai mult în felul de a fi al soțului ei.

De altfel, în acest moment, nu era un sentiment rațional, dar o înclădire de conștiință care îndemna pe Gosta a se arăta amabil cu Amelia, a zice că nu avea nici un motiv pentru a regreta că aceea pe care o luase atunci, când era la porțile morții, să fie acum însănătoșită. El ațese o soție bolnavă, bolnavă pe moarte, credea el, nu pentru ca unirea lui să fie ruptă cât mai curând posibil, dar ca să nu fie necredincios primului său amor, pentru a nu deșerta în inima unei soții sănătoase dorinți legitime, pentru a nu face să nască în sufletul Ameliei un amor pe care el nu vrea să-l împărtașească. Halleborg-ul, fiindu-i după toate adevăriturile, asigurat pe viitor, nu dorea ca aceea căreia datora păstrarea majoratului lui, să dispară într'un viitor apropiat, dar avea convingerea că așa va fi. Ridică dar paharul, și fără șovăire zise:

— Fii bine-venită, scumpă mea Amelia, în acest scump Halleborg, pe care l-am păstrat datorită d-tale, și să dea Dumnezeu să nu mai suferi așa mult!

Nici mult, nici multă vreme, se gândi Amelia, și o durere adâncă îi sfârșii inima pe când se simțea că se "înțepinesc".

— Nu pot să mă dăruiesc regulat când vorbesc în da voc, și dacă ea nu era în stare, Gosta era acela care venea un moment să petreacă lângă ea, în seara și în ziua ei.

— În tot timpul, fie care trăiau singuri, și amândoi se simțeau bine așa.

Sambelanul venea foarte rar la Halleborg, căci acum avea de supravegheat lucrătorii.

Simțea o bucurie adevărată și

sinceră văzând reparația vechiului său castel. Nevastă-sa, din potrivă, venea foarte des, însoțită când de unul, când de altul din copii săi. Toți, până la cel mai mic, Regnar și Erick, care erau de șapte și de nouă ani, simțeau mare plăcere lângă Gosta, care îi imbuiba cu bunătăți și sfaturi prietenești, când veneau la castel. Prezența lor la el, era pentru el un izvor de plăceri variate. Se plimbau cu caii, cu pășările din curte, mâncau poame din grădina, și erau departe de a refuza prăjiturile ce se făceau în onoarea vizitei lor. Acea ce-l făceau fericii, era că găseau pe surioara lor la Halleborg, căci plecarea ei din Lindenas, lăsase un gol care îi intrista.

Viața lui Gosta era împărțită între lucru și cultul amintirilor lor, între țărâurile Halleborg-ului și sanctuarul vecin al odăii sale unde ochii lui îi primeau mereu cu aceeași expresie de amor și de iubire. Cu toate acestea, câte odată, inima lui simțea un fel de oboseală, a bate numai pentru amintiri: câte odată își simțea capul oșos, în urma unor verificări de conturi făcute împreună cu Swensson, sau când venea acasă rupt de oboseală, după o cursă nebună de câmp, atunci vorbii vesele care răsuna în odaia soției lui, îl atrăgeau fără voia lui, deși constata că prezența lui putea capătă veseliei și convingerii, chiar și zâmbetul după buzele soției lui, ștura.

Gosta era creditorul căruia, și datoră toată fericirea lor actuală; creditor generos, și foarte puțin pretentios, și un creditor nu e nici odată simpatie. Nu sunt de cât două relații în viață, când primești tot iubind mai mult: aceea a copilului către părinții cari-l copleșesc cu binefaceri, aceea a soției primind fără a ține socoteală, căcioră nenumerate de la un soț iubitor. Aceasta este așa de adevărat, că cele două relații inverse a precedentelor, adică, când soțul datorește tot femeii lui, când părinții primesc binefaceri de la copii lor, constituie o stare de lucruri false, anormale și grosul greutăților.

Câte odată, domnea în odaia Ameliei chiar în prezența lui Gosta, o expansiune de fericire așa de mare, că nimeni nu ar fi putut ghici cauza adevărată care crease o legătură între aceste persoane, care păreau atât de fericite.

Acasta se întâmpla aproape în totdeauna când venea în vizită la Halleborg, Pastorul Hjelm. El păstra cu sfinte fagăduială de a nu reaminti lui Gosta pronosticurile lui de nenorocire. Prezența acestui scump prieten, scump și unora și altora, consolida afecțiunea care se formase între locuitorii din Lindenas și seniorul de Halleborg. Vocea împăcuitoare a Pastorului se auzia cu folos în multe împrejurări, mai ales într'o zi, când Gosta înțea din pricina unei scrisori îndărănte a vărului lui Charles-Ernst, era gata a-i trimite un răspuns cam aprins.

Charles-Ernst, își sfârșise scrisoarea, trimisă câteva săptămâni după căsătorie, cerând în izvoie vestii despre sănătatea frumoasei lui verișoare, și dacă nu da speranța soțului ei, de a avea un curând un moștenitor? Sosi și 21 August, zi aniversară a nașterii lui Gosta, se știe, data, de când devenea fără contestare posibilă, stăpânul absolut al dementului strămoșilor lui.

Amelia oferi câteva flori soțului ei, exprimându-și părerea de rău a nu-i putea oferi de cât acele flori.

— Nu posed nimic, care să nu am de la d-ta; mâinile mele, vai! sunt prea slabe, pentru a-mi da voie să-ți lucrez ceva; primeste dar aceste flori, cu cele mai sincere urări din parte-mi!

— Mulțumesc Amelio, dar ori și cum eu mă gândesc că azi,

ai putea să-mi oferi altceva. Timpul este așa de frumos, vrei să-mi faci plăcerea să mă însoțești la Lindenas, voi fi acasă înainte de a se insera?

— Cu plăcere, va fi o mare bucurie pentru mine!

După dorința lui Gosta, d-na Silverspint și copii vorbise Ameliei foarte puțin despre reparațiile cari se făceau la Lindenas.

Pe vremea aceasta, lucrările erau aproape pe sfârșite.

Partea isprăvită a castelului, cu un portal în brad, de o notă veselă, era vopsită cu roșu, cărămiziu; ferestrele erau noi, ca și dușumelele; toate celelalte mobile fusesse reparate, și se mai adusesse și nou; în scurt, Lindenas se prezintă sub o înfățișare elegantă și confortabilă, și toată lucrarea asta se făcuse în mai puțin de patru săptămâni.

Bucuria, recunoștința pe care toata spera s'o citească în ochii soției lui, nu lipsira de a se manifesta. Ea îi mulțumi numai de cât și sincer, la fiecare nouă schimbare ce observa.

Dar odata cu acest sentiment de recunoștință, un altul se stătea în sufletul Ameliei. Pentru ce această locuință nu putuse fi reparată, pentru ea, pentru frații și surorile ei, fără ajutorul lui Gosta? Pentru ce tatăl său administrase așa de rău moștile pe care nici odată nu le-ar mai fi putut ridica singur?

Pentru ce toate aceste epurări veneau din spumarea ei; pentru ce fusese nevoită a se vind aceluși căruia i se putea contesta dreptul de a trăi după aceea zi de 21 August. Și se simțea zăpăcită, că în loc de a se simți mai slăbită, puterile ei creșteau.

Ea cure privise cu atâta tristețea ultima zăpadă a primăverii, avea să tremure de aci înainte, văzând altă zăpadă, înainte de a-și fi îndeplinit datoria care era să dispară.

Cu totul altele erau sentimentele bătrânului sambelan care din recunoștință către ginerul său, mergea câte odată cu sacrificiul până acolo, de a nu se mai îmbăta în fiecare zi.

Anna ațese pentru camnatușă, un buchet mare de trandafiri.

Copii cei mai mici, se urcau școlii pe genunchii scumpului lor prieten, pentru a-i putea îmbrățișa mai bine.

Amelia se uita la ei cu ochii înălțurați. Cum avea să fie după ce ea nu va mai fi? Ea știa bine că pe părinții ei nu are să-i părăsească nici odată dar se va mai duce el tot așa la Lindenas? frații și surorile ei îi vor fi, tot așa de bine primiți la Halleborg?

Prietenia și iubirea ce Gosta arăta mamei sale, va păstra tot așa și după moartea ei? Și ei, știuți-va el puțină părere de rău, amintindu-și de ea, cu călă blândețe, fără șoapte, nici plângere se stinsese ea după ce-și îndeplinsese pactul conștient?

Se inseră, aerul se răcoare, trebuia să se gândească la plecarea, atât pentru Amelia, cât și pentru oamenii din Halleborg, pe cari Gosta îi știa adevărat pentru a sărbători ceeratul, odată cu aniversarea stăpânului lor.

Dorința lui era, ca să asiste la această sărbătoare îndoită toată familia Silverspint, și pentru a-și îndeplini dorința nu fu nevoie de prea multă insistență.

Înainte de a se urca în trăsura, d-na Silverspint găsi mijlocul de a rămâne o clipă singură cu Gosta și de a-i spune, aruncând o privire mișcată în spre castel:

— Dumnezeu îți dea tot ce dorești, pentru cele ce ai făcut pentru noi, Gosta, el să te binecuvinteze pentru binele cari îți datorez copii noștri!

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apare Sâmbăta viitoare.

Ecourile săptămânei

Funerariile regretatului Spicu Haret au fost cu adevărat imposante.

Omul școlii a fost condus până la locul de odihnă eternă cu onoruri mari potrivite unui om mare.

Școlile care precedau carul funebru formau un șir nesfârșit; nesfârșite erau și rândurile prietenilor și admiratorilor ilustrului defunct care urmau carul.

Era o adevărată jale, o durere sinceră împărțită pe fețele tuturor, fie care simțind că prin pierderea lui Haret țara pierde un bărbat de mare valoare, care lasă în urma lui goluri mari, în lumea științifică română, universitatea populară, în marea operă a propagării luminei și a propășirii economice la sat.

E revoltător cum moartea, adeseori, își alege prada tocmai dintre oamenii care ar trebui să trăiască și să seceră fără crutare nesocotind lacrimile și durerea ce le stărneste.

Suntem nevoiți însă să ne plecăm capetele în fața destinului amar, nădăjduind că se vor găsi alții care să umple golurile lăsate de cei dispăruți fără de vreme, spre a continua munca depărtate operite de bine obțosește întepile de predecesori.

Un alt gol îl lasă în repertoriul teatrului Național d. Delavrancea, retrăgându-și picșoala d-sale.

Eminența scriitorilor n'a fost multumit de modul cum a fost interpretată ultima piesă **Hagi Tudose** și de aci tot conflictul.

Critica a fost prea aspră cu piesa din urmă a d-lui Delavrancea. Totuși **Hagi Tudose** are multe scene interesante care oglindesc în mod fidel viața noastră de acum câte-va decenii. S'a susținut, în deosebi, că unele părți din piesă au fost puse în lor să fie jucate. E prea adevărat. Totuși, nu-i mai puțin adevărat că cele patru acte au fost urmărite cu un deosebit interes și au făcut să se uite unele lacune tehnice ale lucrării. Și apoi, de câte ori nu se întâmplă ca o piesă și chiar o operă să cadă la început, spre a reinvia cu putere cine știe după câtă vreme!

Precedentele sunt numeroase. **Carmen** nepieritoarea operă a lui **Georges Bizet** a fost floccată la prima reprezentare și scosă de pe afișe ca o aberațiune muzicală. Asta însă n'a putut împiedica cu aceeași operă să asigure mai târziu nemurirea marului compozitor.

Aceluși lucru se poate întâmpla și cu **Hagi Tudose** a d-lui Delavrancea. Cea ce a căzut azi, poate mâine se va ridica.

Dar ca d. Delavrancea să retrăgări **Viforul**, **Apus de soare** și **Lucașărul**, asta nu. Și dacă distinsul dramaturg n'ar reveni asupra unei hotărâri luate într-un moment de amărăciune sufletească, publicul și în deosebi tineretul ar fi lipsiți de scenele acelea care înalță sufletele, de limba aceea frumoasă românească care încântă auzul ca o muzică melancolică. Și ar fi păcat!

Și e regretabil că retragerea pieselor maestrului coincide cu sărbătorile Crăciunului când **Viforul**, **Apus de soare** și **Lucașărul** ar fi format aleele unei lumi întregi avidă de teatru bun.

Sărbătorile ne găsesc în aceeași situație. În ce privește situația externă. Bulgarii petrec Anul Nou în jurul Adrianopolului și la Ceatalgea. Ce va aduce anul ce răsare, e încă un mister profund.

La noi însă spitalele se agită din ce în ce în vederea unor mari evenimente apropiate.

Incheiând aceste rânduri urăm ca dreptele revendicări ale țării noastre să fie încoronate cu succes și ca anul ce vine să găsească patria română mărită și glorioasă.

Mestegan

AN NOU...

de VICTOR EFTIMIU

La Litora, marea are un coș, unde vânturile fac, apele dorm, iar corăbiile par niște uriașe stânci albe, încrămpele de veacuri de luciul mării.

La Litora sosesc corăbiile ce au cutreerat Archipelagul și au poposit de-alungul porturilor din Anatolia; sosesc uneori vapoare nouă, ce se abat din drum, ca să-și încarce pivnițele nesfârșite, cu cărbuni făurți în scorburile Olimpului, cu buturugi desgropate din locuri unde odinioară creșteau păduri nepătrunse, cu pești dulci, vamați în larg de pescarii greci și cu țesături luate de mâinile dibace ale fetelor.

Satul e ghemuit la poala Olimpului, casele sunt lipite, crescute par'că din talpa falnicului munte, iar în fața lui, un câmp de nisip, ce se ineacă în mare, îl leagă cu nețăr-muritul.

Cărări serpuitoare, ascund vara de îngrămădirea buruienilor și iarna de învelișul zăpezii, cotesc la spatele satului, orintre niște pomi strâmbi și tărăndu-se la picioarele stâncilor, izbucnesc în inima muntelui, de unde se pierd departe, o jumătate zi de mers cu asinul, în jurul caselor cărbunarilor.

Aci, năvala muntelui e mai potolită. Tot mai găsești șesuri largi, răsfățate pe spina vrea-unei stânci uriașe, povârnișuri line, cărări domoale, și adese ori vei auzi gălgăit-ul izvoarelor, sau murmurul gălci-telor ce se pierd în cine știe ce gură de sub pământ.

Resletite printre fașii mărunți, colibebe cărbunarilor își duhuesc ne-conținut fumul, către cerul posomor- rât și revarsă par'că, un pic de via-ță, în uriașa adormire a întregii firi.

Glasuri calde sparg adese ori tă-cerea de ghiță, îndemnări grăbite, frânturi de cântec sau sgomotul bu-turugilor ce se prăvălesc în prăpa-țiile albe.

Uneori, văile vuiesc prelung, — semn că undeva, departe, s'a prăbu-șit vre-o cocoșă de zăpadă, vre-o stâncă de ghiță—și atunci o tresă-rire de teamă trece prin piepturile vielăților din munte, cărării se cu-tremură ca de o presimțire tristă, glasuri înăbușite se stărnesc în co-libe, jumătăți de vorbe încrămesc pe buze—și liniștea coboară iar, a-lungând ceața din ochi, norii de po-frunți.

Ninsese toată ziua. Ninsese potolit, ca o poveste bătrânească ce curge domol, blândă și adormitoare.

Pe inserat, o rățacire de vânt se abătă pe deasupra bordelului lui **Andreea** și grămădind câțiva saci de zăpadă pe zidul rispre coastă, vesti pe cei din năuntru că au de furcă în noaptea aceea.

— E hei, să știi că anul cel nou e pe-aci! șopti de cole **Mito**, un flă-cău cu spatele cam adus. Iar cel-lalți oaspeți, clătinară capul voin-tește, par'căr fi zis:

— Să vie!

Într-un târziu, vânturile se mărl-seră pe afară. Sbucliri repezi, mâni-oase, bubuituri surde, aduse din spre celalalt cap al muntelui, răsu-nau din vreme în vreme.

Coliba trozneă din toate părțile. Cărbunarii își frecău mâinile, mul-țumiți de flacăra ce se răz-lea cu șuvițele de vânt, rățacite în horn.

Lumina focului bătea pe obrazuri și le făcea să strălucească. Ochii vii, jucau pe sub genele stoloase, în li-căriri de fericire.

Strânși în jurul mesei pitice, co-țați turcește, pe glezne, cei cinci bărbați se uitau unul la altul, ca și cum nu s'ar fi văzut de cine știe că-tă vreme.

Și între ciocnirile de pahare, între urările de noroc, fiecare cerea pe colalt, descoperind o nouă trăsătu-

ră sub ochi, o nouă grăbiță la col-tul gurei ori deasupra mustății.

— Bre, **Barba-Costa**, să mă ierți dumneata! Sarsu. **Barba-Costa** Par-că ești altul. De când ți-ai ras barba și te-ai spălat semeni cu un unchi al meu să trăiești **Barba-Costa**... și la anu, să dea Dumnezeu să ne cins-țim la **Crușa**, în satul dumitale!...

Iar celalt, îndușoșat de amintirea satului, și cam amețit de vinul ce-l supuse din ploscă, strigă:

— Fraților, om mai bun ca **Andreea** nu găsești în toată pădurea... Ai copii?

— Am, **Barba-Costa**, am doi!...

— Să-ți trăiască, **Andreea**, și la a-nu, să te ajute sfântu **Vasile** și să te vezi acasă... De unde ești, **Kir Andreea**?

— Din **Prezven**, lângă **Bitolia**.

— He, să te văd la **Prezven**... Da zău, și dumneata, par'că nu mai ești cel de ieri. Uite, dulămaua aia nouă și fesul te schimbă. Par'că ai fi un nepot al meu, zău așa, să trăiești...

Celalți trei, ascultați și se mirați. Și lor le părea că fiecare s'a schim-bat. Numai erau mâinile negre, fe-țele păroase, plețele lungi și încăl-cite, țesurile unșuroase, hoițele să-race de până acum întineriseră toți cu câțiva ani. **Barba-Costa** harem, cu obrazii rotunzi și rumeni, cu o-chii verzi, scripător, par'că nu mai purta trei sterturi de veac, pe umeri.

Doar părul cărunț, pieptănat cu grije, cum numai la zilele nari il pieptăna, și câteva încrēturi în ju-rul ochilor, îl mai îmbătrăneau. In-colo nu s'ar fi dat pe toți flăcăii din colibă.

Se găsiseră câteva luni înainte, pe o corabie ce se oprise la **Salonic**.

Plecați după noroc, spre **Norea**, cei cinci bărbați se împrietiniră re-pede și cum unul din ei, **Andreea**, avea colibă în munte, la **Elimba**—cum îi ziceau ei,—hotărâră și cel-lalți patru să se ducă acolo.

Încercaseră în toamna aceea mul-te corăbii ce veneau la **Litora**. Ar-deau saci de cărbuni mai mulți de-cât celalți, munceau toată ziua, iar noaptea doborâți de oboseală, ador-meau în bordecele lor de lemn, ca să înceapă iarăși munca spornică, a doua zi.

Vorbeau puțin și atunci în trea-căt. Se întâlneau rar în jurul me-sei. Când coborau în port, plecau numai doi, cu asinii încărcați și se întorceau seara târziu, fără să se privească mult, vorbindu-și numai despre cei lăsați acasă, de frații mici, de copiii, de mamele lor bă-trâne.

Așteptau cu răbdare să treacă zi-țele, lunile, adunând bani, trimă-tând acasă, gândindu-se neconținut la vremea când vor fi înapoi și mun-cind cu dragoste, ca pentru îndepli-nirea unei sfinte datorii.

... Și în noaptea aceea a anului nou, când vântul gemea deasupra lor, când o iubire nesfârșită îi cu-prinse unul de altii, când focul și vi-nul îi umpleau de bună voie, în cli-pele acelea simțeau și mai mult cum le moaie inima dorul de acasă și nu odată se plânseseră fiecare, că fu-mul le umezește pleoapele.

Când cea din urmă ploscă de vin era pe sfârșite, **Barba-Costa** începu să le povestească din tinerețea lui.

Apoi, când se încălzi, îl veni po-ftă să ureze an nou și la veci. Prop-tindu-se de tovarășii de alături el se ridică greoi, își desmori picioa-rele și clătănându-se, porni spre ușă.

— Lasă **Barba-Costa**, că s'or fi culcat... Numai deschide ușa—se ru-gă un bărbătel care se tot văitase de frig.

— Ba nu, mă rog—îngână **Barba-Costa**. Ce, ei nu sunt creștini? Asta cum! Ei nu sunt oameni? Să le u-răm și lor?...

Și ieșind afară, lăsă ușa deschisă și începu să strige. Glasul bătrănu-

lui abia putea să biruie urletele vântului. Prin vobura ninsorii, se des-lusea, departe, o lumină roșcată, iar dintr'acolo, când și când, vântul aducea picături de cântec și adieri de tambură.

La glasul bătrănuului răspunse o lumină mare, ce spinteca depărtata noaptea și un chip de om se a-rătă în pervazul de lumină.

— Ce e? par'căr fi zis un glas ne-liniștit dintr'acolo.

— La mulți ani, băeți; anul nou cu bine! răspunse **Barba-Costa**, ce-rând să închine cu ploscă.

Iar de dincolo, încurcate, unele mai puternice, altele aproape stinse vântul aduce câteva vorbe:

— Aba!... Noroc... Cu bine...

Chipul pieri și lumina se închise. **Barba-Costa** își roti privirile îm-prejur.

Se îngrozi. Îi părea rău că a pă-răsit căldura focului. De jur împre-jur, nămeții ridicaseră alți munți, cu chipuri ciudate, părând aci niște lupi uriași, aci biserică cu clopăni-țe turtite.

Prin ceața ce-l învăluia privirea, bătrănuul cărbunar, deosebi o nămi-lă albă, ce spânzura deasupra,—co-tul de stâncă ce adăpostea coliba și pe care se grămădise par'că, toată zăpada din munți.

Barba-Costa se cutremură și în-torcând capul intră repede în colibă.

Aci, tovarășii moțăiau.

Unul adormise de-abinele. Bătră-nul se culcă și el, dar nu putea dormi. Liniștea din odăie, răsuflări-le ușoare ale tovarășilor, pălpăitul slab al focului—toate acestea, închise în vijelia cumplită ce sbuciuma fi-rea, îl făceau să stea treaz, cu ini-ma bătând, cu sufletul întunecat de o presimțire tristă.

Târziu de tot—pleoapele i se strân-seră și fruntea i se întinse. Adormi-se.

... Urgia de afară nu mai contea. Oftări nebune, glasuri ce chia-mă ajutor, urlete de răzvrătire, lă-trături prelungite de lupi, aduceau vânturile și sgomotul creștea din clipă în clipă. Stâncile se clătinau din temelii, și par'că râuri nevăzute ar fi năvălit în malca lor, rupând zăgazuri, bubuind în cădere, spu-mând grozav—asa se zbuciumău văile și munții.

În coliba lui **Andreea** dormeau toți, dincolo, vecinii nu-si isprăviseră în-că vinul și închinau mereu.

Câțiva jucau cărți într'un colț. Le plăcea vetul cobitor de afară, căci se știa la adăpost.

Dar, într-o vreme, unuia îi impie-tri mâna când vră să arunce o car-te; celalți se opriră din joc și ră-maseră cu urechile încordate.

O lănmă mai grozavă ca cele le până-acum îi înfiorase, părea că ce-va se prăbușea lângă ei, aproape; părea că scândurile troznesc și gla-suri omenești cer ajutor. Încercă să joace înainte, dar un gând îi chinu-ia: ce s'o fi întâmplat?

Apoi—o liniște ciudată se lăsă peste toate. Vânturile tăcură ca prin farmec, un vârtej lung mai trecu și deșteptă ecourile depărtate și în ur-mă, o liniște de moarte învălu **O-limpul**.

Abia atunci, câțiva cărbunari în-drăzniră să se privească în față. Ci-teal o muștrare în ochii tuturor.

Mânați de un singur gând, ei se ridicară de pe saltele și eșiră în drum.

Ningea cu fulgi mari, leneși. Ză-pada coplesise împrejurimile și schimbăse chipurile munților.

Unde era până-acum coliba lui **Andreea**, o movilă înaltă, turtită răsă-rise ca prin forme și astupase zarea.

O rățacire de groază licări în ca-pul cărbunarilor?.. Să fie adevărat?

Cu inimile strânse, cu mintea limpezită, ei se întoarseră în colibă, aprinseră câteva făclii de rășină și porniră într'acolo.

Flacăriile aruncau umbre late pe zidurile munților; chipuri ciudate se zugrăveau pe jos, pe zăpada înaltă până la brâu; cărbunarii rătăceau ca niște duhuri rele; cu făclii în-

o mână, cu casmalele într'alta.

Câteva ceasuri de-arândul, ei să-
pară în zăpadă. Târziu de tot, găsi-
ră urmele colibei.

Frânți de obosală, de durere, cu
ochii plini de lacrimi înghețate,
cărburii începură să sfărâme cu
topoarele ceace mai rămăsese nes-
fărâmată de prăbușire.

Și sub dărâmaturi, trupurile reci,
cu gura plină de zăpadă, cu frunți-
le încruntate, cu mâinile sgârcite,
șeau unul câte unul, rănite de
țaișul casmalelor, acolo unde ghi-
ța și zăpada nu le sdrobise.

Spre ziuă, câteși cinci cărbunarii
fură desgropați și întinși pe târgi
făcute în grabă.

Apoi, unul câte unul, purtați pe
mâini voinice, coborâră spre Lito-
va,—pe când ninsoarea contenea,
iar cerul, desfăcându-și porțile mo-
horâte, aruncă potop de raze vesele
și colțuri de cer albastru, pe munții
albi, pe marea senină, pe satele in-
depărtate, unde clopotele vesteau
noul an.

„Universul Literar” urează
iubiților săi cititorii și iubitelor sale
cititoare, anii mulți plini de ferice
și prosperitate.

Un obicei de Anul Nou în Germania

Intre alte obiceiuri de anul nou în Germania este și acesta arătat în ilustrația de mai sus. Înainte de miezul nopții, în noaptea de anul nou se pun coji de nucă într'un mare vas cu apă. În fiecare coajă de nucă se pune câte un bilet care cuprinde numele celui ce dorește să-și cunoască viitorul. Prin oscilațiunile apei, cojile de nucă sunt puse în mișcare. Acela a cărui coajă se oprește la margine, nu va avea un an bun, iar acela a cărui coajă plutește spre mijlocul vasului, va fi norocos.

Concursul nostru de frumusețe

REZULTATUL VOTURILOR

Din cele 60 de fetițe premiate la
concursul de frumusețe deschis de
Universul Literar, în urma voturi-
lor exprimate de cititorii revistei,
trei au fost clasate cu cele dintâi.

Acestea sunt:

Maioara Bibila Corivan, Galați,
care a obținut 21.463 voturi.

Sultânica Eftimescu, Iași care a
obținut 19.725 voturi.

Aurica St. Căpșuneanu, Bucu-
rești, 19.341 voturi.

Au mai obținut peste 10.000 voturi:

Valeria Alexie Dobrescu, Ploești,
18825 voturi.

Elena Dindel, București, 17235 vot.

Christina Sculi, Slobozia 16241 v.

Tincuța Preda, Iași 16141 vot.

Madelina Cohen, București 15831 v.

Marioara Păstoru, Tecuci 14232 v.

Alice Victoria, Prandsteter 14178 v.

Felicia Lupescu, Ploești 14023 v.

Elenuța Casacincu, Constanța
13984 vot.

Aneta Pavel, Câmpina 12293 vot.

Florica Christiana Moțaș, Călărași
12184 vot.

Felicia Lupescu, Ploești 11897 vot.

Ortansa Dimitriu, Galați 11722 vot.

Victorița Parapeanu, Mizil 11542
vot.

Valentina Silvia I. State, Loco
10925 vot.

Angela Viorica Ion, București
10263 vot.

Primele trei fetițe și anume: Ma-
rioara Biblica Corivan, Sultânica
Eftimescu și Aurica St. Căpșuneanu
care au fost clasate cele dintâi, afară
de diplome, vor primi câte un cadou
pe care le va aduce d. N. Dimitrescu-
Câmpina, directorul ziarului „U-
niversul”, din Nisa, unde se află în
acest moment.

Toate celelalte premiate vor pri-
mi diplome de frumusețe.

Diplomele se pot ridica ori și când
dela redacție și nu costă nimic.

În numărul nostru viitor vom pu-
blica și portretele copiilor reușiți la
concursul de frumusețe între băeți.

UMBRA UNUI TRANDAFIR...

de CORNELIU MOLDOVANU.

Nu știu pentru ce, din toate flo-
rile, cea mai dragă mi-a fost în tot-
deauna trandafirul. Poate că aro-
mirea lui fragedă și inecată, ca res-
pirarea unor buze iubitoare, îmi
trezește în gând ceasuri de ferice,
poate că atingerea răcoroasă și ca-
tifelată a petalei, e asemenea obra-
zului odinioară dezmiardat de săru-
tări, poate că sufletul de parfum al
acestei flori, e de o potrivă cu pal-
pitatea trecătoare și melancolică a
viselor ce locuesc în grădina sufle-
tului meu...

Pe tulpina înaltă și spinoasă pe
care vântul n-o poate frânge, pe ra-
mura sprintenă care sângeră dege-
tele ce vor s'o înmlădie, în vârf, ca
un nimb și o încununare, trandafi-
rul își aprinde corola, adindu-și
strălucirea în senin, asemenea flă-
muri care măsoară înălțimea unui
catarg. Acolo sus, floarea își des-
face sânul de arome, le trâmbitează
pajiștii întinse, biruetoate glasurile
de parfum ce sfătuiesc în straturile
joase, învinge trufia șerpuitoarelor
liane, ce speriate se cațără pe ziduri,
și stăpânind imperiul întregii gră-
dini, peruncește cu fală poporul
verde care odihnește la poale.

Dacă vrei să cunoaștii scara
măririlor care statornicește pacea în
cetatea de miresme a unui parc,
plimbați-vă câteva ceasuri pe aleea
prunduță, la umbra desisului, sub
răcoarea serii, și când veți zări o
flore tresărind la auzul pasului
scârțietor, opriți-vă ca să sfătuiți
împreună. Taina vorbirii lor e sim-
plă și înțelegerea lesne. Tu o vei în-
treba cu privirea — ea îți va răs-
punde cu parfumul, și astfel vei
pricepe cuvintele, deși nu vei auzi
nic un sunet, și vei afla povestea
fiecărei flori, căci toate vor glăsu-
i laolaltă, și apoi pe rând, toate vor
suspina și vor plânge, suspine de

arome și lacrimi de rouă... Să nu
te îndoești, căci minunile se arată
numai sufletelor bune, care iubesc
și cred desăvârșit...

Singur, departe de lume, de măh-
nirile și grijile vieții zilnice, rătă-
ceam prin parcurile pustii ale unui
orașel din inima Bohemiei. Pajiștile
se întindeau ca o apă verde până în
zare, cerul era limpede, iar petele
de lumină asvârlite de soarele cald,
erau întrerupte de umbrele copaci-
lor, care își culcau la pământ silue-
tele lor cuminti, negre și grele, de
străjeri neclintite ai vremii.

Amiaza era fierbinte.

Fugiam grăbit sub bolta de fruze,
știind bine că la ceasul acela voi
fi singur. Spionai cu oare care sfi-
ală alele, temându-mă să nu întâl-
nesc iarăși vre-un chip acrit de en-
glizoaică glacială și onestă, care,
stând din zori până în amurg înțe-
penită pe bancă, desenează în cae-
tul ei de călătorie tot ce-î întâlnește
privirea: copaci, biserici, oameni,
câni și copii.

Luasem cu mine un volum de ver-
suri, și înaintam pe potecă, citind.
Aproape perdusem măsura vremii.
Cât despre locul unde mă găseam,
nu știam nimic hotărât. Întâiaș da-
tă îmi îndreptasem pașii prin partea
aceasta a parcului. Ceasornicul mă
încredința că făcusem o plimbare
de două ceasuri. Obosit, zăresc în-
tr'un luminiș o bancă de piatră, și
ajungând în dreptul ei, vreau să
m'asez. Dar privirile descoperiră cu
uimire desfășurându-se înaintea mea
o pajiște de trandafiri care-mi pă-
rea nemărginită. Mii de culori, mii
de nuanțe se îmbinau ca să întoc-
mească faeria sărbătorii aceleia, și
o clipă crezui că mă aflu în țara

vre-unui rege fantastic, care și-
cheltuit întreg avutul, ca să clădeas-
că legenda aceasta însuflețită de
trandafiri. Atunci pricepui ce însem-
nează nebunia florilor, care, în u-
nele țări din evul de mijloc, ajun-
sesse un fel de molimă; atunci îmi
dădui seamă de adevărul celor în-
șirate prin hrisoave, cu privire la
negoțul de flori din vechiul Amster-
dam, ori la faimoasele bălciuri ale
medievalului Haarlem, când s'a plă-
tit cu zece lire de aur o singură
lalea.

Simțeam în mine o ademenire
bolnăvicioasă, care mă îndemna ca
o magie să pătrund în pădurea de
trandafiri, și să fur cele mai fru-
moase ramuri. Eram fermecat. Un
fior plăcut îmi alerga prin sânge.
M'asteptam să-mi iasă în cale o fee
și să mă întrebe ce caut.

Îmi împlinisem dorința cu pris-
sintă. Furasem multe flori, dar lă-
comia mă îmbia să-mi sporesc mă-
nunchiul cu încă o floare și încă
una... Auzii un lătrat care se a-
propia, și un paznic îmi eși dintr'o-
dată înainte, mă apucă de braț, ver-
bindu-mi aspru, într'o limbă pe care
n'o cunoșteam. Cănele se aruncă a-
supră-mi să mă sfășie; mă temeam
mai mult de el de cât de paznic...

Am fost dus din potecă în potecă
până la castel, unde mă aștepta o-
sânda. Toată clădirea fremăta. Au-
zeam glasuri, întrebări, lămuriri.
După câteva clipe, o ușă se deschise,
și feea pe care m'asteptam s'o în-
tâlnesc în pajiște, se ivi, dreptă și
maestrosă, privindu-mă destrător.
apoi, măsurându-mă de sus până
jos, zâmbi ciudat. Era stăpâna cas-
telului, o femeie de vre-o treizeci de
ani, cu ochii mari, albaștri, străluci-
tori.

Rușinat, umilit, i-am spus în fran-
țuzește ce rost am, ce caut în oraș-
șelul acela, — i-am lămurit că sunt
un intelectual, un poet, că aș vrea să
cunosc ceva mai presus de puterile mele,
am pătruns în splendidul ei parc,
și-am furat trandafirii. Vrând s'o în-
creditez, i-am arătat pasportul,
cartea mea de vizită, pe care mi-a
oprit-o, după ce-și plimbă asupra-
îi privirile răzătoare. — Îi întinsei de
asemeni volumul de versuri în care
citisem mai înainte, numai și nu-
mai s'o pot convinge de distincția
mea sufletească.

Castelana spuse ceva paznicului,
care de data aceasta, cu o politeță
silită, se pregăti să mă întovără-
șească.

Scăpasem! Sărutați curtenitor mă-
na fermecătoarei blonde, și eși „sub
cerul liber”.

După ce-am rătăcit câteva ce-
surii prin pădure, ajunsesei în sfâr-
șit acasă.

Răsuflai ușurat.

— Uf!

Seara, după cină, m'am întors de
vreme să mă culc. Eram prăpădit
de obosală. Trecusem prin atâtea
emoții! Mare îmi fu mirarea când
zării în mijlocul odăii un coș larg,
încărcat cu trandafiri. În vârful lor,
pe un carton albastru, sta scris în
franzuzește de-o mână de femeie:

„Pentru domnul Poet”.

Astăzi, când îmi reamintesc
această ciudată întâmplare, un fior
de teamă îmi străbate sufletul, apoi,
o undă de plăcere, care mă încântă
și mă tulbură. În cuget deslușesc
o pată de întuneric, împresurând a-
mintirea castelanei cu ochii albaș-
tri...

Poate că rugina vremii — uită-
rea — cearcă să învalue licărirea a-
cestui gând frumos, ori poate... nu-
l de cât umbra vre-unui trandafir,
veștejit de mult în depărtatele
parcuri ale Bohemiei, dar ursit să
înflorească veșnic în grădina sufle-
tului meu...

AZI, DE ANUL NOU

Astăzi, dis de dimineață
A venit — ca niciodată,
Și zâmbindu-mi imi întinse
Fața ei îmbujorată.

Cum? Tu plângi?—mi-a zis cătânau-mi
In privirea abătută,
Azi, de Anul nou? Nu-i bine!
Haide, râzi și mă sărută!

Și-am zâmbit fără de voce
Simțind plânsul cum mă'neacă...
— Tot ca tine e și anul
Care vine,—ca să treacă!

I. C. Aslan

Dota Antoanetei

De Anul nou
de MESTUCEAN

De când era încă mică, Antoaneta
în toți anii, în ajunul Anului nou
primea câte un cadou frumos de la
unchiul ei.

De la tatăl ei nu primea nimic,
căci tatăl ei murise de mult lăsând-o
orfană.

Locuia cu mamă-sa și cu cele două
surori, una mai mare și alta mai
mică de cât ea, într-o căsuță situată
la marginea orașului.

Și unchiul, fratele mamei ei, care
în cursul anului ajută pe sora sa
rămasă văduvă, cu toate cele necesare
casei, nu uita să trimeată și ca-
dourile de Anul Nou pentru cele trei
fetițe.

Când era mai mică, Antoaneta pri-
mea păpuși și alte jucării. Cu cât se
făcea însă mai mare se schimbau și
felul cadourilor. De câțiva ani un-
chiul îi trimetea ori câte o brățară,
ori câte o pereche de cercei, o broșă,
ori un inel, așa în cât, încetul cu în-
cetul Antoaneta ajunsese să aibă o
cutioară plină cu bijuterii.

Dar unchiul trimetea asemenea
lucruri frumoase și surorilor ei, Ma-
rioara și Lucia, cari, deasemenea își
aveau cutioarele lor pline cu acele
nimicuri strălucitoare atât de plă-
cute fetelor.

Cațourile soseau regulat pe la
orele 5 seara. Un an de serviciu adu-
cea pachetul frumos legat. Din pa-
chet ieșeau trei cutii. Pe fiecare din
ele era scris, chiar cu mâna unchiu-
lui, numele fetei căreia aparținea
fiecare cutie.

Cu o lună înainte de Anul Nou
Antoaneta, Marioara și Lucia, în
lungile nopți de iarnă, strânse în
jurul mesei de lucru, nu vorbeau de
cât de cadoul ce urma să-l primească
de la unchiul.

Ce era oare să le trimeată în anul
acesta? Ce? Nicăi una nu putea să
răspundă precis și se pierdeau în
presupuneri. De sigur câte un colier
frumos, încă câte un inel cu dia-
mante, sau mai bine câte o pălărie
cu bordurile mai largi.

Mai mult vorbeau Marioara și Lu-
cia. Antoaneta asculta și lucra fe-
bril la broderia ei. De ce nu era și
ea veselă ca surorile ei?

Știa ea de ce.

Pentru că trebuia să plângă iar;
ca de obicei, cum plângea în toți
anii, în ajunul Anului nou. Asta era
regulă pentru ea.

Intrădeavăr, când, conform tradi-
ției, omul de serviciu al unchiului
venea, în ajunul Anului Nou, pe la 5,
cu pachetul cu cadourile și când
cele trei fete își luau cutioarele res-
pective, Antoaneta mai întâiu cu o
ochire repede compara cadoul ce i
se dăduse ei cu cele oferite surorilor
sale.

Și, totdeauna i se părea că obiecte-
le primite de Marioara și Lucia erau
ceva mai nostime și se pornea pe un
plâns nesfârșit.

Șiroaie de lacrimi curgeau pe
fața ei. Asigurările date de mama ei
nu o puteau convinge de loc. Unchiul
nedreptățise și pace!

Realizarea unui vis de Anul Nou

1913

Petrece lumea 'n jocuri și lumină
Uitând de rostul clipei care moare; —
Un an s'a dus din viața pieritoare
Și noi zâmbim pe trista lui ruină.

In sufletele noastre-același soare
De visuri și speranțe ne 'nșenină; —
Ca o chemare-a dorului blajină
Ne-atrage vraja zilei viitoare.

Și-î totuși Sfinx incremenit și rece
Zădărnicia vremii imobile
In care omu-î clipa care trece.

Ca un tiran stă vecinica 'ntrebare? —
An nou, ce-aducă în tolba ta de zile?
Solii de corb sa-î vești de sărbătoare?
Leontin Ilescu

Plânsul acesta dura chiar și în
ziua de Anul Nou și a doua zi.

Cei din casă nu și-aduceau aminte
ca Antoaneta să nu fi plâns în vreun
an în ajunul anului nou.

Ziua aceasta care pentru alți copii,
alte fetițe și domnișoare era o zi de
fericire, pentru biata Antoaneta era
o zi de jale și de lacrimi amare.

Abia peste o săptămână Anto-
aneta se mai consola să adauge noul
obiect peste cele primite în anii tre-
cuți, sporindu-și astfel cutioara-î
dragă cu un nou giuvaer.

Anul acesta însă, cele trei surori,
acum domnișoare măricele, strânse
în jurul mesei de lucru, în nopțile
lui Decembrie, nu mai vorbeau de
cadoul ce urma să le vie.

Unchiul murise, secerat prea re-
pede și pe negândite din lume. Nu
le rămăseseră nimic de pe urma lui.
Acum fetele lucrau din zor și nu din
distracție ci ca să-și scoată existența
zilnică și să susțină pe mama lor
îmbătrânită înainte de timp și bol-
năvicioasă. Nu mai avea cine să le

trimeată cele necesare. Rămăseseră
orfane pentru a doua oară.

Lucrau în tăcere. La ce se gândeau
ele? La multe. Cine ar putea spune
gândirile ce frământă mintea unor
fete de 17—20 ani? De ce nu-și mai
puneau cutioarele lor cu bijuterii pe
masă? De ce nu le deschideau și nu
cercetau cu nesăț cuprinsul lor?
Pentru că nu mai aveau nimic. Mi-
cele lor tezaure, strânse an cu an,
de când era fete micuțe, trecuseră
în mâini străine. Își vânduse și bră-
țările și inelele și cerceii, toate cado-
urile unchiului decedat, spre plăți
chiria căsuței și a îngriji de nevoile
casei.

A doua zi era ajunul Anului Nou.
Ziua pe care altă dată o aștepta cu
atâta nerăbdare, bătea la ușă. Ziua a-
ceasta însă nu le mai spunea nimic,
de cât că nu mai aveau ce spera, că
erau niște ființe fără sprijin, fără a-
jutor, fără bucurie, rămase singure
pe lume.

Și sgomotele de veselie ce fluturau
prin atmosferă, prăgătirile ce le ob-
servau prin vecini, pe stradă pentru

sărbătorirea marelui zile nu făcea de
cât să le sporească jalea.

Mai erau câte-va minute ca să fie
ora 5, ora cea atât de așteptată în
anii trecuți.

Cele trei fete își lăsară mașinali-
cește lucrul. Toate trei se gândeau,
de sigur, la vremurile fericite din
trecut.

Cineva bătu la ușă.

— Cine e?

Ușa se deschise și intră, îmbrăcat
în negru omul de serviciu al unchiu-
lui decedat.

Fetele și mama lor incremeniră.
Omul ținea în mână pachetul tradi-
țional pe care îl puse cu evlavie pe
masă, salută și se retrase.

Făcuse aproape impresia unei
fantomе.

Fetele se retraseră într'un colț al
încăperii neutezând să se apropie
de pachetul misterios, care părea a
fi un lucru venit din altă lume.

Mama, mai curajoasă, se apro-
pie de masă și desfăcu cu mișcări
pioase misteriosul pachet.

Din el căzură trei pachetele, de
grosime egală, cu hârtii de bancă.

Mama, tremurând de emoție în-
tinse unul din pachete Antoanetei.
Fata citi pe eticheta scrisă cu mâna
unchiului, următoarele cuvinte:

„Dota Antoanetei“.

— Ah, unchiule, iubite unchiule
strigă Antoaneta, izbucnind într'un
plâns grozav.

— Ce plângi Antoaneto, interveni
Marioara, bucură-te. unchiul, iată, a
avut grije de noi.

— Las-o, zise Lucia, e scris, trebuie
neapărat să plângă în ajunul Anului
Nou. Nu știi?

SACUL CU GLUME

— Unde revelionezi?

— Nicăeri. Nu revelionez nici o-
dată.

— Dar ce faci?

— Dormilionez!

După război.

Logodnica către fidanțatul ei:

— ... Două răni: una la braț, cea-
laltă la Lule Burgas!

Convorbiri astronomice

Anul nou

În totdeauna s'a mirat Camille Flammarion, ilustrul popularizator al științei cerului, cum se pot bucura oamenii în ziua când îmbătrânesc încă cu un an.

„Și nu e numai o bucurie, ci e un delir. Felicitări, cadouri, scrisori, cărți de vizită, napoleoni, bilete de bancă plouă din toate părțile și nimeni nu vrea să se dea la o parte din acest încântător vârtej”.

Dar trebuie oare să ne întristăm că a mai trecut un an din viața noastră! Căci nu ar fi fericiri să aibă prilejul de a sărbători anul nou pentru a 70-a, pentru a 80-a oară, ba chiar mai mult.

Flammarion e însă de părerea lui Lamartine, care a spus:

„Încă un pas spre groapa

„În care se sfârșește cursul anilor,

„Încă o frunză care cade

„Din coroana zilelor noastre.

Afacere de temperament. Cunoșc pe mulți cari sunt foarte încântați că îmbătrânesc; nu mai e nevoie să vă spun, că nici una din aceste persoane nu e de genul feminin. Femeile nu se au bine cu trecerea vremei, ele împietresc la o anumită vârstă și timpul trece, trece, fără să le poată compromite, asemănătoare cu piramidele și stîncul Egiptului.

E drept însă că nu e logic să-ți urezi „la mulți ani”, când aiară e urât, când e ger, sau zloată și erau mai inteligenți Europeanii acum vreo câteva veacuri, când începeau anul în primăvară.

Dacă nu:

„În Mai când rozele 'nfloresc”, cum spunea poetul Traian Demetrescu, cel puțin în Martie, la echinox, când natura revine, când solul începe să se înrîmânte pentru o nouă viață.

Mulți dintre cei cari au produs reforma calendarului s'au gândit și la mutarea datei anului nou. Poftim de încercă însă o asemenea revoluție acum în veacul XX. când de faptărea timpului, de anumite date, depind afaceri comerciale, industriale, etc. de mil de milioane de lei.

O simplă modificare ca aceea a schimbării stilului vechiu în stil nou și tot nu se poate face în țările ortodoxe, fiecare aducând câte un argument din cele mai comice, care are însă mare însemnătate pentru mulțimea care nu vrea să judece, dar să facă ca începutul anului, pentru toate țările din lume, să fie ceva mai logic de cât în prezent!

Dacă toată lumea s'ar învoi repezede asupra tuturor chestiunilor, dacă și-ar întrebuinta numai judecata, și nu și pasiunea, apoi de sigur, mulți n'ar mai avea rost pe lumea aceasta. Luați într'o bună zi toate patimile, toate defectele omeniței, nimicii iubirea exagerată, dar și ura josnică, reușiți să distrugeți invidia cea vânată, vanitatea cea mistuitoare... Ce va mai rămâne, dacă indivizii nu au încă judecata completă? S'ar omori milioane de oameni de urât și de plictiseală.

Vor trece deci veacuri și veacuri până când toate popoarele de pe umila noastră planetă să aibă o împărțire rațională a timpului, să renunțe la deosebiri ridicole de calendare, ascultând numai de sfatul și indicațiunile celor cari se pricep, a-celea ale astronomilor.

Ce e calendarul de cât o împărțire rațională a timpului cât și trebuie Pământului să se învârtască odată în jurul Soarelui. Or, aceasta e numai de domeniul astronomiei și cum calendarul joacă cel mai însemnat rol în viața de toate zilele, e absolut necesar, ca el să fie cât mai rațional.

Dar copilul nu se face om matur în câțiva ani și copilăria omeniței se numără cu mii de veacuri și a-doșezența iar va fi lungă. Alăt numai să nu ajungă omenița la maturitate, când Soarele nu va mai a-

OBICEIURI DE ANUL NOU

SONETE

SONETE

DUPĂ RĂZBOIU

*Spicula-ți din marea mulțimii, noui epave
De trupuri chinute de răni, sânge 'nchegat
Și molimă, valul vieții din larg a adunat,
Și lampa vegheii arde pe fețele firave.*

*Iar împrejur: schelete sub plăpuni, trunzi jilave...
Un om în agonie cutremură un pat, —
Alătura un tânăr, slăbit și cangrenat,
Mijind de somn și'ntinde picioarele bolnave.*

*Hirurgul îl pândește; — dar el, neștiutor,
Brodează un vis în care se vede 'n-tr'un prîdvor.
Cu-aleasa lui, și'n horă semet cu ea străbate.*

*S'avântă prin ogoare, aleargă la război
Și nu-și zărește umbra schiloadă, în nevol
Și cârji, cu amândouă picioarele tăiate!*

II
CALUL

*Vai, omule! — tovarăș ți-a fost, și pe spinare
Te-a dus, în noaptea vremii, când, — slab, prost înarmat, —
In cal aflai scăparea și forța de luptat
Cu fiarele și foamea pustiei seculare.*

*Tot el ți-a dat putere în oardele barbare
Cu care, crud și lacom, pământu-ai vânturat;
Iar când avuși o casă și-o vatră, — ți-a arat
Ogoarele, și pâine ți-a dat, și 'ndestulare.*

*Ți-a dus alaiul nunții părtaș plăcerii tale;
L'ăi călărit ca rege înveșmântat în zale;
Ți-a tras în lupte tunul... și-ai fost învingător.*

*Nevoile cu tine te-a împărțit, — iar jugul,
Bland, l'a răbdat și'n ceasul când ți-a purtat cōsciugul,
Si-acum îi dai răsplata: îl duci la abator!...*

Ludovic Dauș

vea puterea de acum, când apa și aerul de pe globul nostru vor fi rare. Ar fi o maturitate ce nu ar mai servi omeniței de cât să-și dea mai bine socoteală de câte milioane și zeci de milioane și poate sute de milioane de ani a pierdut, în trâmăntări deșerte.

Victor Anestir

Citind ziarul.
El către soția sa:
— Unele ziare dau știrile preatârziu; în aceste romane se petrec sub Napoleon I.

LITERATURĂ BULGARĂ

O vilă lângă mare

de G. P. Stamatov.

„L'amour est maitre des choses”
„Le veau d'or est toujours debout”.
Soarele apusese, când ei intraseră în grădina.
— Scumpule, spune-mi există oare ceva mai puternic, mai frumos de cât iubirea? Toate celelalte sunt nimicuri, sunt fără valoare!..
— Sunt, draguța mea... sunt..
— Și care sunt?
— Tu ești Lina... tu... tu ești mai puternică și mai frumoasă de cât iubirea însăși!..

Fericită, își ascuțise capul ei micuț pe pieptul lui.

— E și ceva mai puternic însă ca iubirea—îi șopti el aplicat la ureche.

— Ce?...

— Bani.

— Alecule! Cum, nu te temi să vorbești așa. Tu!..

Cu o sărutare îi întrerupse protestul.

— Asta se concenă la toată lumea, nu însă și la noi!

— Și când o să ne ducem la vila ta Alecule?

— La vila noastră?

— La vila noastră—repetă ea.— Când?

— Dacă vrei,—măine.

— Bine măine. Până acum nu am văzut încă marea. Îmi pare a fi o priveliște splendidă? Ceva mare, foarte mare?

— Nu e mai mare ca iubirea noastră.—Soarele dispăru de pe orizont. Aplecând urechea pe altul încetă de a mai vorbi.

Marea. De la țărni se întinde în depărtare ca un parc. În mijlocul ei o vilă înaltă cu terase, cu flori, alce întinse, acoperite cu petricele de diferite culori.

Din vilă eșiau Lina și Alecu.

La fiecare pas ea se oprea vrăjită de atâtea frumuseți.

— Dumnezeu meu, ce frumos e aici! Uite privește brazda aceea fără sfârșit, cu flori—albe... verzi... roșii... ca un chilim întins. Alecule! Acesta este într'adevăr tricolorul nostru!.. Pășii apoi din nou și se mai opri puțin.

— Vino... să vezi marea de aici... Și peisajul! și tot ce ne înconjoară sunt ale tale?... Ale noastre?... Uite colo... acea căsuță elegantă ca o bombonieră... și ea e a noastră? Și mai în colo... dealul... pădurea... sunt de asemenea ale noastre?

— Da, toate acestea sunt ale noastre.

— Știi scumpul meu, capul mi-e zăpăcit de atâtea fericire.—Îi șoptea încet alipindu-se de pieptul lui. — Mă înfricoșez, că toate acestea să nu fie un vis.

— Fericirea în totdeauna un vis—chiar dacă trăești fericit.

Cu dragălașie îl luă de braț și porni mai departe.

Într'un stufis acoperit de iarba verde și moale ca un chilim, împrejmuit de copaci înalți și deși cu crăci întinse ca o boltă deasupra pământului. Într'un colț al păduriceii e o peșteră lucrată artificial, cu oglinzi atârinate pe pereți. În fața intrării, roturi, o masă rotundă, scaune — iar deasupra lor lămpi electrice. Printr'o deschizătură făcută între copaci, se zărește marea.

Ea ondula ușor ca și cum s'ar pregăti de plecare.

Alecu și Lina stăteau la masă în fața ei.

Undele una după alta atingeau țărniul, întorcându-se și balansându-se isbind și mai puternic stâncile.

Lina nu-și mai lua ochii de pe mare. Plescăitul undelor îi prevestea ceva nou, necunoscut și realizabil.

— Alecule, oare și marea e a noastră?

— Nu; ea nu e a nimănui.

Tăcu ofensată, că marea nu era a lor.

Alecu sprijinit de masă, privea pierdut spre mare. Înfașurarea lui era foarte serioasă.

Într'un timp Lina îl privi.

— Scumpule, ce ai? De ce deveniști așa de trist pe neașteptate? Aici e un parc admirabil, la acest peisaj, lângă mare... alături de mine—ești gânditor. Ce-ți este?

— Nimic.

— Cum nimic!? Nu mai vrei nici să mă privești. Ce însemnează toate acestea? Sau poate, Alecule, marea, locurile acestea îți amintesc vremuri triste?..

— Nu triste, dar înspăimântătoare..

Lina sări de pe scaun și se apropiă de el.

— Nu mă atinge, — îi spuse el cu severitate.

Ea păli, la auzul acestor cuvinte.

— Alecule mă înspăimântă, ce s'a întâmplat?

— S'a întâmplat ceva groaznic... Dacă ți-ai înfățișa acest peisaj ți-ar mirosi a cimitir.

— Dumnezeu meu! Nu înțeleg nimic. Spune-mi ce este? Imi ascunzi ceva, dar vreau... trebuie să știu...

Ea ingenuchiă înaintea lui și vru să-și prindă mâna.

— Nu te atinge de un criminal.

Ea se sculă ca și înțepată.

— De un criminal?

— Da! de un ucigaș...

— Ce vorbești? Pari a fi bolnav.

— Mai sănătos de cât am fost vre-o dată. Șezi și ascultă-mă. Știu că de azi te voi pierde—voi pierde tot — dar nu pot să tac. In oraș mi-am păstrat secretul, aici însă — nu mai am putere. Când vin prin aceste locuri, la moment fantoma înspăimântătoare mă urmărește. In fiecare floare văd ochii lui gânditori. Fiecare copac mi se înfățișează ca fruntea încruntată.

Nu mă întrerupe... când voi sfârși vei putea pleca. Știi că tatăl meu e mort, și că eu l-am moștenit. Toate sunt acum ale mele—și vila cu parcul, și casa din oraș precum și fabrica. Toate sunt ale mele! Nici o dată nu ți-am spus, că am avut un frate mai mare. El ar fi fost moștenitorul tatălui meu, căci eu mi-am luat partea mea din avere în bani pe când trăia tatăl meu. Dar se întâmplă în așa fel, că fratele meu muri înaintea tatălui meu...

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

— Voia lui Dumnezeu! Și de ce nu mă întreb, din ce cauză a murit?

— Pentru ce?

— Mă mai întreb! Nu îți închiuiești?... Său nu crezi?... L-am ucis!... L'am otrăvit... uite aici... lângă această peșteră, lângă această masă. Uite... colo... ședea pe scaunul tău, când cinam, vorbea vesel și zise deodată că îl doare ceva. Se duse să se culce—și se culcă pentru a nu se mai scula. Acuma înțelegi de ce toate sunt ale mele? Nimeni nu a descoperit aceasta—și astăzi afară de mine știu numai tu. Am sfârșit. Știu că un ucigaș nu este demn de iubirea ta. Ești liberă și dacă vrei te poți duce și la poliție să mă denunți. Pierzându-te — celelalte imi sunt de prisos.

— Așa vrei voința lui Dumnezeu?

pule!—și ea îi ridică capul în mâinile ei drăgălașe, lipindu-și buzele de ale lui, sărutându-l cu pasiune.

— Și acum—completează uitare întâmplărilor de aici. Și să plecăm—și pe mine mă plictisise locurile acestea.

Alecu se sculă, ea îl lua de braț și intra în vilă.

— Ascultă, scumpă fetițe, într'adevăr, ești capabilă să iubești pe un ucigaș?

— Tac! nici un cuvânt despre asta. Totul e mort, cu fratele tău. Într'un timp fața lui i se însenină și un ușor zâmbet îi flutură pe buze.

Lina consternată îi lăsă mâna. De odată un râs sgomotos răsună prin parc.

— Ha!.. ha!.. ha!.. ce vei spune drăguța mea?..

Ea se gândi că a înebunit.

— Ce vei spune? ha!.. ha!.. ha!.. oare mi-am jucat rău rolul?... Și ai crezut?

Lina îl fixă drept în ochi.

— Ce însemnează toate acestea?

— Însemnează că am jucat o comedie... și sunt mulțumit că m'ai asigurată de iubirea ta...

— Comedie! De ce?..

— Uite așa... Fantazie... Capriciu...

— Și cum nu ai avut nici un frate?

— Cum să nu fi avut, — am chiar.

Totuși trăiește în străinătate. Dar te-am mințit. Te-am mințit, că toate acestea sunt ale mele!.. Ele sunt ale fratelui meu. Imi vei ierta cred această minciună nevinovată? Cine a iertat pe un ucigaș va ierta și pe un mincinos!.. Și cred că nu vei înceta să mă iubești, din motiv că nu-mi aparține vila? Așa e drăguța mea?..

— În acel moment venea spre el din partea opusă administratorul vilei—oprindu-se lângă Alecu și spunându-i ceva la ureche.

— Lincio: ceva grav, foarte grav. Pentru un moment. Du-te în vilă—și... după câte-va clipe mă voi reîntoarce...

Și urmă pe administrator.

După o jumătate de oră Alecu se întoarse în vilă.

Lina nu era acolo. Cercetă prin toate camerele cea mică. Se duse în grădină, încercușă alecele, ea lipsea. În parc, în pădurice—de asemenea. O strigă, nici un răspuns. Numai ecoul repeta răutăcios numele ei. Ajunse la mare. Nimeni. Unde la alinau neglijent țărnuț sterp. Un gând funest îi trecu atunci prin minte. „Nu! nu! Asta nu se poate!.. Dar unde e ea?” Impins de o presiune rea—se îndreptă repede spre vilă, cercetă pe servitori — dar nu găsi nici unul. Merse mai departe—în drum întâlni pe grădinar.

— Ascultă—îl întrebă cu vocea tremurândă: — nu cumva ai văzut pe d-șoara?

— Pe d-șoara? A trecut pe aici spre șosea.

— Spre șosea? Și nu s'a mai întors?

— Nu. Dar nu a vorbit nimic?

— M'a întrebat a cui e vila?

— Te-a întrebat a cui e vila? Și ce i-ai răspuns?

— I-am răspuns că ea e a domnului, fratele dv.

Grădina, grădinarul, vila, parcul—toate se întunecase înaintea ochilor lui Alecu.

Fără voie se duse spre șosea.

Lungă, întinsă, despoială cale.

Lina nu era,—în locul ei se zărea în depărtare un punctuleț mic negru.

Puțin câte puțin dispăruse în orizont.

„S'a sfârșit!—murmură el încet,— încă un mort viu!”

Și mașinal se întornă.

Trecu pe lângă vilă, grădina, intră în pădurice, îndrăptându-se spre peșteră unde se așeză în fața mesei.

Marea se juca indiferentă înaintea lui ca și cum l-ar fi cunoscut.

Privirea lui, urmărea liniștit undele, iar gândul lui alerga în depărtare pe șosea urmărind—scumpă-i figură dispărută.

Credea că într'o zi va fi a lui!..

După vreme. —Dar acum —era tare bolnav. Lina rupse o parte din sufletul lui. Toate vor trece într'o zi—dar în aceste momente știu numai un lucru, că dacă e adevărat și-ar fi ucis pe fratele său—nu ar fi suferit atât de mult ca acum.

Tradus din Esperanto de Miluța Simion.

Săptămâna teatrală

TEATRUL NAȚIONAL: *Hagi-Tudose*, 4 acte de Barbu Delavrancea.

TEATRUL MODERN: *Neguțătorul de fericire*, 3 acte de Henri Kistemaeckers.

Maestrul care a fascinat cu vorba și-a înălțat cu scrisul atâtea generații, maestrul Delavrancea—oricum s'ar spune—nu mai e în grațiile publicului.

Pentru respectul ce se cuvine marelui său talent avem datoria să ne întrebăm: de ce? Se zice, că publicul e capricios. Orice de spontan, inconștient ori instinctiv ar fi socotit, capriciul are la baza lui o cauză care îl stimulează. Și atunci, se cuvine să ne întrebăm: de ce maestrul Delavrancea e aslăzi în disgrafia marelui public, căci faptul e așa și evenimentele din urmă au arătat-o tot mai lămurit. A uitat publicul acesta cece dărește talentului covârșitor a lui Delavrancea? De sigur, că nu. Dar îl despart pe maestrul prea multe generații de cele de astăzi, ca să se mai poată înțelege bătăile inimii.

Și lucru ar părea un *non sens* cu atât mai mult, cu cât d. Delavrancea nu e unul dintre cei mai vârstnici. E drept, dar a fost din tinerețe un arhaic și un mare iubitor al trecutului, pe care întotdeauna l-a idealizat, și pe care cei de astăzi nu-l mai pot înțelege și idealiza în aceeași măsură. Mediul în care se desfășură „Irinel” e un mediu bătrânesc, iar pentru „Hagi-Tudose”, lumea mulacoavelor, de care cei puțini abia își mai aduc aminte.

Dar în afara de aceasta, cece atârână mai greu în balanța nesucceselor d-lui Delavrancea este lipsa conflictelor dramatice, singurele în măsură să ne inspire interes, iar interesul este sufletul, este însăși viața acțiunii dramatice.

Dacă pentru trilogia maestrului adevărul istoric justifică până la oarecare punct lipsa conflictelor dramatice, aceasta nu i s'a putut trece cu vederea pentru damele sale de mai târziu. În „Irinel” ea și în „Hagi-Tudose” însăși tema acțiunii e pusă așa fel, încât e lipsită cu totul de viață, de interes.

Ceea ce interesează astăzi în teatru nu e subiectul în sine,—care mai la urmă poate fi și-un fapt divers dintr'o gazetă cotidiană,—ci prisma prin care-l privești și lumina în care ai izbutit să ni-l înfățișezi. Ori, d. Delavrancea a nesocotit până și aceste puncte de vedere.

În afara de unele lungimi și greșeli de tehnică teatrală de neertat, însăși tema din „Irinel”, sub forma în care ne-a fost prezentată, era cu totul departe de a pasiona,—căci o prejudecată demodată nu poate constitui prin ea însăși un conflict dramatic. „Irinel” —după cum o spunem și cu prilejul premierii din anul trecut,—a încercat să fie în mic, aceea ce „Manasse” este în mare!

Dar dacă vorbesc laolaltă de „Irinel” și „Hagi-Tudose” este numai pentru comunitatea punctelor de vedere din care păcătuiesc. Atât numai că în „Hagi-Tudose” ele au luat proporții mai vădite. Stângăcia exagerată de sfioasă a nepotului lui Boer-Mieluș ca și șgarcenia trivială a lui „Hagi-Tudose” sunt pornirile unor tipuri patologice, care s'ar fi pretat admirabil pentru comedie, dar care în dramă ajung cu desăvârșire anti-patice. Sfioșia și șgarcenia sunt cursuri omenești de care rădem mai lesne, decât le-am putea deplânge,

—și asta au înțeles-o frunțașii comediei tuturor timpurilor.

Precăderea pe care o acordă, apoi maestrul Delavrancea, părții narative în lucrările lui dramatice, fac din ele aproape niște acțiuni... povestite,—și dacă le ascultăm totuși cu plăcere, taina trebuie căutată numai în frumusețea lor stilistică.

Toate acestea însă, sunt cusururi fantețice, constitutive, dar cusururile cel mai izbitor, se datorește amănunțelor picante și spiritelor riscate, care în „Hagi-Tudose” sunt adevărate incursiuni pe tărâmul pornografiei.

Acestei pricini se cuvine să se atribue în primul rând nesuccesul manifest al ultimei premiere dela Teatrul Național.

Interpreții în frunte cu maestrul Nottara s'au străduit din răspuțeri să salveze moralul piesei; dacă n'au izbutit totuși,—nu le putem face dintr'asta o vină. O creație de seamă a izbutit să intruzeze doar d-na Maria Ciuculescu din silueta „Coanei Jorjeta Profirel. Se cuvine să menționăm de asemenea, fie și pentru truda ce-au risipit-o, pe d-na Gurgea, Eugenia Ciuculescu, d-nii Toneanu, Ion Petrescu, Mihailescu, care au însuflețit câteva personaje cu aspectul pitoresc al unor vremi apuse.

În ultimul moment aflăm că maestrul Delavrancea și-a retras piesele sale din repertoriul Teatrului Național. Regretăm sincer gestul acesta, căci cu ceva mai multă condescendență față de spiritul și înțelegerea marelui public, Delavrancea ar fi fost printre puținii indicați să țină recordul succesorilor dramaturgiei noastre.

La Teatrul Modern „Neguțătorul de fericire” a lui Henry Kistemaeckers n'a fost un prilej mai fericit nici pentru d-șoara M. Filotti, nici pentru d-na Voiculescu, cu toate eforturile ce s'au făcut și de o parte și de alta pentru interpretare ca și pentru ansamblu.

E în această lucrare a lui Kistemaeckers povestea generozității unui milionar, care realizând două fericiri, încearcă să-și clădească din această mărinimie, propria lui fericire. Și desnoșământul încheie cu o morală fatalistă, că numai „destinul nimereste câte odată în planurile lui tainice de fericire”.

Conu Leonida

INAINTE și DUPA
Întrebuințarea Cremei și Pudrei „FLORA”
Pastă de dinți 1 leu SUCOL Apă de gură 1 leu

SĂPUN DE TOALETĂ
„FLORA”
De o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul. Bucată lei 1.25.

NOUILE MARI PREMII

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL“

abonaților săi la tragerea din luna Mai 1913:

Lei 7.000 Lei

în bonuri comunale 4 la sută

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz
Industria Metalică MARCU, bulevardul Elisabeta No. 8, București.

Jumătate Garnitură Mobilă

COMPUSĂ DIN : O CANAPEA, DOUĂ FOTOLIURI ȘI PATRU SCAUNE.

0 Oglindă venețiană. - 0 masă elegantă de mahon cu cristal. -

0 frumoasă Lampă pentru atârnat. - 0 Mașină de cusut p. mână

Toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobilat **MARCO DATTELKREMER**, strada Carol No. 62, București.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn **MARIN V. GANEA**, șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 10. —
Sucevița - Călea Victoriei No. 107.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de melodeon și din nichelat, cu 5 plăci duble, adică 12 cântecuri.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină și ușoară cu catifea.

UNA VIOLĂ FINĂ cu arcuș și accesoriul de rezervă.

Toate acestea cumpărate de la Marele Magazin de muzică **Jean Feder**, București, călea Victoriei 54. Furnizorul Curții Regale.

UNA MADOLINA italiană din palisandru, ornamentată cu testiere prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICĂ cu două rânduri, cu 19 clape și 4 bari.

cu burduf dublu, cu colțuri de metal.

Cumpărate de la Magazinul de muzică „**La Harpa**”, București, strada Coței No. 8.

UNA JARDINIERA de argint de China, oxidată și aurită, cu 4 picioare și două mâncere, cu un cristal frumos șlefuit.

UNA FRUCTIERA de argint de China, în parte aurită, cu talerul de cristal, gravat în relief și șlefuit.

UN SERVICIU PENTRU BERE, compus din o carafă și patru pahare de cristal, pe o lăviță argintată cu două mâner.

Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii **Th. Radivon**, bulevardul Elisabeta No. 8 bis.

UNA PENDULĂ MODERNĂ de stejar ce se întoarce odată la 15 zile.

UN CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu trei capace, frumos gravate și emailate, pentru dame.

UNA GARNITURĂ DE AUR 14 karate, compusă din o pereche cercei, o broșă și un mel, toate cu pietre Simil, Brillant și Perle.

UN CEASORNIC DE BIROU cu călimară, formă modernă și frumos nișat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul și bine asortatul magazin „**Ceasornicaria Colței**”, București, str. Colței No. 31.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ „SPORT” cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, „**Bayard**”, din renumita fabrică de arme „**Pieper-Bayard**”. Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebunța atât pu țeava neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie „**Pieper**” cu tirul garantat pe cis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme **B. D. Zismann**, furnizorul Curții Regale, călea Victoriei No. 44, București.

3 CEASORNIC DE AUR 14 karate cu câte 3 capace foarte frumos gravate, toate pentru dame.

3 LANȚISOARE DE AUR 14 karate, pentru d-șoare.

6 CEASORNIC DE ARGINT rusesc, cu 3 capace, p. bărbați.

6 CEASORNIC DE ARGINT VERITABIL, cu 3 capace, pentru bărbat.

6 CEASORNIC DE NIKEL cu 2 capace, p. bărbați.

6 CEASORNIC DE ARGINT „**Marca Arpad**” cu 2 capace frumos gravate, pentru bărbat.

6 CEASORNIC DE METAL argintat, cu câte 3 capace pentru bărbați.

4 LANȚISOARE DE ATARNAT LA GAT, de argint aurit pentru dame.

7 SPLENDIDE LANȚISOARE de argint 800, p. dame.

UN SPLENDID CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având și port-fotografie, pentru dame.

UN CEASORNIC DE AUR AMERICAN, cu 3 capace, pentru bărbat.

UN CEASORNIC DE AUR pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capace loc pentru gravură.

2 CEASURI SPLENDIDE DE ARGINT pentru bărbați.

UN CEASORNIC de metal aurit pentru bărbat.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din interesanta scriere „**Memoriile Regelui Carol I al României**”, sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „**Universul**” tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași : Pe un an lei 18 ; pe șase luni lei 9.15 ; p. 3 luni lei 4.65.

Pentru a concura la premii de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri ; cei pe șase luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri.

Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „**UNIVERSULUI**” nu întrebuințează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la cassa administrației ziarului, prin mandat postal sau în persoană.